

Odprto pismo poslancem Državnega zbora v zvezi s spremembo novele Zakona o motornih vozilih in novele Zakona o pravilih cestnega prometa

--- v vednost: mediji---

Prvi pogoj za varnost kolesarjev ni čelada temveč ustrezna kolesarska infrastruktura

Poštovani članice in člani Državnega zbora RS,

22. 9. 2016 je Državni zbor sprejel spremembo Zakona o motornih vozilih in Zakona o pravilih cestnega prometa, ki je zvišala starostno mejo obveznega nošenja čelade na kolesu s sedanjih 14 let na 18 let. 28. 9. 2016 je Državni svet izglasoval odločilni veto na noveli obeh zakonov. Poslanci DZ boste morali tako znova odločati o obeh zakonih.

Naša skrb je izboljšanje prometne varnosti vseh udeležencev v prometu, zato podpiramo vsak ukrep, ki bo varnost dejansko izboljšal. **Stremimo k prostovoljnemu nošenju čelad**, višanje starostne meje obveznega nošenja čelade in visoka kazen za neupoštevanje tega določila pa sta problematična iz več razlogov. **Ukrep bo prizadel urbano kolesarjenje**, tj. kolesarjenje na delo, v šolo in po opravkih. Gre za varno vožnjo ob relativno nizki hitrosti. Tega ne gre enačiti s športnim kolesarjenjem ali s cestnimi dirkami športnih klubov, še manj pa z mopedi. Kazen v višini 120 € je nesorazmerno visoka in ta ukrep zagotovo ne prispeva k cilju povečanja varnosti kolesarjev v prometu. Varnost bo povečala predvsem urejena infrastruktura.

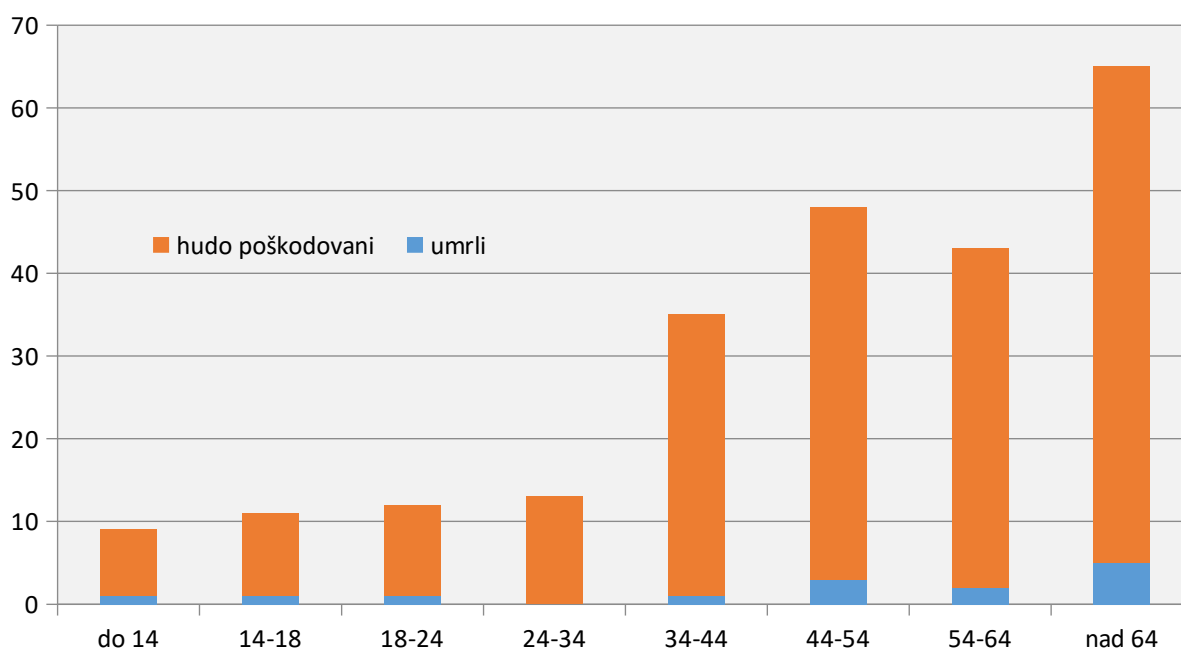
So ljudje, ki čutijo potrebo po uporabi čelade. **Temu seveda ne nasprotujemo**. Nasprotujemo pa trditvam, ki prikazujejo kolesarjenje nevarnejše, kot v resnici je in ki prikazujejo čelado kot pripomoček, ki daje večjo zaščito, kot jo ta lahko v resnici nudi. Kolesariti je varno, zabavno in zdravo, ne glede na to, ali uporabljamo čelado ali ne.

Obvezna čelada pomeni manj kolesarjev

K varnosti kolesarjev v prometu največ prispeva število kolesarjev. Statistično je dokazano, da je ob večjem številu kolesarjev manj nesreč, v katerih so ti udeleženi (t. i. *safety in numbers*). To pravilo potrjujejo podatki iz Ljubljane: število poti, opravljenih s kolesom, predstavlja že skoraj 16 % vseh opravljenih poti, pri tem pa se je število smrtnih nesreč v zadnjih nekaj letih močno zmanjšalo, medtem ko skupno število nesreč stagnira. To lahko pojasnimo s tem, da več kolesarjev na cesti poveča pozornost voznikov avtomobilov in tako zmanjša število nevarnih konfliktov.

Kolesarjenje in druge aktivne oblike prometa so ključne za zagotavljanje zdravega življenjskega sloga, pri čemer ni odveč poudariti, da je prav v populaciji otrok in mladostnikov v Sloveniji debelost resen problem, sploh v primerjavi z drugimi evropskimi državami. Hkrati podatki kažejo, da so najbolj ogroženi kolesarji iz starostne skupine nad 64 let, ki so leta 2014 predstavljali 27 % hudo poškodovanih in kar 36 % umrlih v prometnih nesrečah kolesarjev.

Posledice prometnih nesreč kolesarjev po starostnih skupinah



Vir: AVP, <https://www.avp-rs.si/file/2016/05/NPVCP-akcija-KOLESARJI.pdf>

Z uvedbo obveznega nošenja čelade in visokih kazni tudi za srednješolce (od 14. do 18. leta) se bo predvsem v urbanih okoljih, kjer je zaradi onesnaženosti zraka kolesarjenje najboljša rešitev, število kolesarjev med najstniki zmanjšalo. Kolesarjenje bo manj atraktivno. **Zakon bo prizadel občutljivo starostno skupino, ki si šele oblikuje potovalne navade.** Sistem Bicikelj in sorodni sistemi po drugih mestih v državi bodo postali za srednješolce neuporabni, saj bodo morali s sabo ves čas nositi čelado.

Kolesarsko najnaprednejše države so brez obveznega nošenja čelade

Nemčija, Švica in večina kolesarsko najbolj razvitih držav EU, kot so Belgija, Francija, Danska in Nizozemska, **sploh nimajo predpisanega obveznega nošenja čelade**. Avstrija je leta 2013 posodobila prometno zakonodajo in novelo zakona celo imenovala *Radoffensive* (»pospeševanje kolesarjenja«). Novela je ohranila obvezno nošenje čelad do 12. leta, vendar ne predvideva kazni. Avstrija je uvedla skupni prometni prostor in kolesarske ceste (to so ceste, označene s posebnim prometnim znakom, kjer ima kolesar več pravic od voznika avtomobila) ter odpravila obvezno uporabo kolesarske steze ali kolesarskega pasu. Na Hrvaškem obvezno uporabo čelade zahtevajo do 16. leta.

Kazen je nepotrebna, nesorazmerno visoka in najvišja v EU

Predlogi sprememb omenjenih zakonov predvidevajo 120 € kazni v primeru, da mladoletne osebe ne nosijo čelade. V Avstriji zakonodaja sploh ne predvideva denarne kazni za kršitev obveznega nošenja čelade. Na Švedskem, kjer ljudje v povprečju zaslužijo več kot dvojno slovensko plačo na mesec, je kazen 55 €. Tudi v Nemčiji ali Švici globa za kršitev sploh ni predvidena. Po nam poznanih podatkih je globa v višini 120 € najvišja v EU.

Varnost kolesarjev poveča boljša cestna in kolesarska infrastruktura, ne pa čelade

Zakonska prisila uporabe čelade in temu ustrezna propaganda sledita načelu zbujanja krivde pri posamezniku – kolesarju; gre za običajno reakcijo oblasti in zavarovalnic, ki se tako izognejo odgovornosti za izboljšanje pogojev za varno kolesarjenje. Največ nesreč z udeležbo kolesarjev se zgodi na t. i. črnih točkah, kjer je infrastruktura neustrezna in kliče po nesreči. Zato v **prvi vrsti zahtevamo izboljšanje in naprednejšo kolesarsko infrastrukturo v vseh naseljih**. Ko bomo ustvarili razmere, kjer bo imel kolesar prednost pred avtomobili, bomo močno povečali varnost kolesarjev, hkrati pa s povečanjem števila slednjih zagotovili čistejše okolje. Ravno tako moramo spodbujati ukrepe varnega kolesarjenja za mladostnike, npr. na poti v šolo, t. i. bicivlak. Gre za preverjen ukrep, ki ima za mladostnike sinergijske učinke: boljšo mobilnost, varnost, zdravje, večjo delovno vneto pri pouku itd.

Napore je treba usmeriti predvsem v izboljšanje infrastrukture in v ozaveševalne akcije, ki so pomembne tako v starostni skupini mladostnikov kot starostnikov, ki so – glede na statistične podatke - bistveno bolj ranljivi udeleženci v prometu. Postavljanje ovir za kolesarjenje v kateri koli skupini ima na ravni države lahko le negativne posledice.

Iz zgoraj navedenih razlogov vas pozivamo, da se zavzamete za odpravo zakonskega določila o obveznem nošenju čelade za kolesarje do 18. leta. Predlagamo, da ohranite mejo obveznega nošenja čelade do 14. leta, a odpravite s tem povezane globe.

Hvala!

Člani [Koalicije za trajnostno prometno politiko](#)

Kontakt: Marjeta Benčina, Focus, društvo za sonaraven razvoj, marjeta@focus.si, 059 071 327

Več informacij:

Bojan Žižek, Slovenska kolesarska mreža, bojan.zizek@kolesarji.org, 031 329 586

Gasper Žemva, Ljubljanska kolesarska mreža, gasper.zemva@gmail.com, 068 622 235 (po 16.30)